

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה לניהול
בית הספר למוסמכים במינהל עסקים
החוג לחשבונאות

מכשירים פיננסיים: היבטים כלכליים וחשבונאיים

מרצה: רו"ח אשר פליסינג

מתרגל: מר אתגר סוארי

סמסטר א' תשע"א
מועד ב'

יום שישי 4.3.11, שעה 08:30

מועד הבחינה:

שלוש שעות

משך הבחינה:

6 עמודים

מס' עמודים:

מחשבון בלבד.

חומר עזר:

AM-14

בהצלחה!!

הוראות חשובות לצורך סריקת מחברת הבחינה:

- נא להמנע מכתובה בעט ירוק או בעפרון.
- נא לא לכתוב בתחום השוליים.

בתום הבחינה על התלמיד להקפיד ולמסור למשגיחה באופן אישי את גיליון ומחברות הבחינה, ולהמתין עד אשר תסמן המשגיחה את המסירה.

שאלה 1 (33 נקודות)

חברת "גילי" (להלן: "החברה") היא חברה שעוסקת ביבוא מזון לחתולים מאירופה ומכירתו לארה"ב. לחברה לוקח חודש להכין את המזון למכירה וכן כל משלוח של מזון לחתולים מרחבי העולם לישראל ומישראל לרחבי עולם לוקח בדיוק חודש. מדיניות החברה היא שלא להחזיק מלאי מעבר למינימום הנדרש.

החברה חוששת מאוד מעליית שער החליפין של האירו ומירידת שער החליפין של הדולר. בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של החברה, היא מגנה על התקשרויות איתנות לרכישה ומכירה של מזון לחתולים מפני החשיפה לשינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ באמצעות מכשירים פיננסיים נגזרים.

ביום 1 בינואר 2010 התקשרה החברה בהסכם מכירה מחייב עם חברת "זיו", לפיו היא תמכור לה 10 טונות של מזון לחתולים תמורת סכום של 5 מיליון דולר ביום 31 לדצמבר 2010. באותו יום החברה התקשרה עם חברת "מישל" בהסכם להזמנת המלאי הנדרש לצורך המכירה בסך 2 מיליון אירו. בכדי להגן על העסקאות, התקשרה החברה ביום 1 בינואר 2010 בשתי עסקאות פרוורד..

להלן נתונים נוספים:

31.12.2010	30.9.2010	30.6.2010	1.1.2010	
4.5	4.2	4	3	שער חליפין של הדולר
5.6	5.5	4.8	5	שער חליפין של האירו
4.5%	-	5%	3%	ריבית שקלית שנתית
3%	-	3%	1%	ריבית דולרית שנתית
5%	-	3.5%	2%	ריבית אירו שנתית

- החברה עורכת את דוחותיה הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות בינלאומיים (IFRS) וכן מפרסמת דוחות כספיים חצי שנתיים.
- מטבע הפעילות של החברה הוא השקל.
- התשלום בגין רכישת מלאי מבוצע ברגע שהוא עוזב את מפעלי הספק.
- התשלום בגין מכירה מבוצע ברגע שהסחורה מתקבלת אצל הלקוח.
- עלות עיבוד של כל טון מזון חתולים הינו 80 אלפי ₪.

נדרש:

****בחישוב שערי פורוורד יש לדייק בתשובה עד כדי 3 ספרות אחרי הנקודה**

1. באילו מכשירים נגזרים תתקשר החברה? נדרש לתאר את סוג המכשיר, סכום העסקה, ותאריכים רלוונטיים.
2. חשב את השווי ההוגן של המכשירים המגדרים לימים 30.6.2010 ו-31.12.2010.
3. רשום את כל פקודות היומן בספרי החברה לחציון הראשון והשני של שנת 2010, בגין כל העסקאות המתוארות בהנחה שהחברה לא ייעדה את החוזים למטרת הגנה.
4. כעת הנח שהחברה מעוניינת לטפל בחשבוונאות גידור אולם היא בוחרת להשתמש בהגנה על רכישות מלאי כגידור שווי הוגן ובעסקאות הגנה על מכירות עתידיות כגידור תזרים מזומנים.
 - א. פרט בקצרה מהם התנאים בהם על החברה לעמוד על מנת לטפל בעסקה האמורה כבעסקת הגנה.
 - ב. רשום את כל פקודות היומן בספרי החברה לחציון הראשון והשני של שנת 2010, בגין העסקאות והאירועים המתוארים עליהן בהנחה שהחברה אכן ייעדה את החוזים הפורוורד למטרת הגנה והיא עומדת בכל התנאים לכך. לצורך כך הנח שהגידור אפקטיבי במלואו, ושלא צפוי לחברה הפסד בשום שלב.

שאלה 2 (25 נקודות)

ביום 1 בינואר 2010 העניקה חברת "קטורזה" לחברת "מודי" הלוואת Zero-Coupon בסך 375,000 ₪ שנושאת ריבית בשיעור של 5% לשנה לתקופה של שלוש שנים (הקדן והריבית משולמות ביום הפירעון). ההלוואה צמודה (קדן וריבית) לשינוי בשער החליפין של הדולר. חברת "מודי" התחננה לחברת "קטורזה" שתסבסד לה את החלוואה. נציג חברת "קטורזה" ניסה להסביר שהוא לא עוסק בסבסודים אבל בסוף התרצה והסכים להוסיף לחוזה סעיף שלפיו בכל מקרה ההלוואה (קדן וריבית) לא תיפרע בשער חליפין גבוה מ-4 ש"ח לדולר. מטבע הפעילות של שתי החברות הוא הש"ח. חברת "קטורזה" עורכת דו"חות שנתיים בלבד, ומיישמת את תקני ה-IFRS.

נתונים נוספים :

31/12/2010	1/1/2010	שע"ח דולר/שקל
4	3.75	שווי חוזה forward לרכישת 10,000 דולר ביום 1/1/2012 במחיר מימוש של 4 ₪ לדולר
2,500	800	שווי חוזה forward למכירת 10,000 דולר ביום 1/1/2012 במחיר מימוש של 4 ₪ לדולר
-2,500	-800	שווי אופציית call על 10,000 דולר למימוש ביום 31/12/2012 במחיר מימוש של 4 ₪ לדולר
3,500	2,000	שווי אופציית put על 10,000 דולר למימוש ביום 31/12/2012 במחיר מימוש של 4 ₪ לדולר
500	1,000	

נדרש :

בהנחה וחברת קטורזה מיישמת את IAS39 -

- האם בעסקה המתוארת לעיל קיים נגזר משובץ שיש להפרידו? אם כן, הגדר מהו הנגזר המשובץ ומהו החוזה המארת. אם לא, הסביר מדוע.
- הצג את מרכיבי הסעיף המאזני "הלוואות שניתנו" בספרי קטורזה ליום 1/1/2010.
- בהנחה כי בעסקה קיים נגזר משובץ שנדרש להפרידו, פרטי את פקודות היומן בספרי חברת "קטורזה" בקשר עם ההלוואה ליום 31/12/2010. (רמז : אם לא עשיתם זאת קודם, לצורך סעיף זה הנכם נדרשים לחשב מהו הערך הנקוב של הנגזר המשובץ).
- כעת נודע שחברת קטורזה מעוניינת ליישם דווקא את IFRS 9 -
- מהו המועד שבו תהיה מחויבת החברה ליישם את IFRS 9 ומהו המועד המוקדם ביותר בו היא יכולה לאמץ אותו באימוץ מוקדם?
- מהן האפשרויות לטיפול חשבונאי בנכסים פיננסיים בהתאם ל-IFRS 9?
- איזו אפשרות טיפול מתאימה לעסקה המתוארת? תשובה ללא נימוק לא תזכה בניקוד.

שאלה מספר 3 (22 נקודות)

חברת המחליף בע"מ מעוניינת להתקשר ביום 1 בינואר 2011 בעסקת IRS עם בנק השוחרטים שהוא היחיד בשוק שמבצע עסקאות מסוג זה (הניחו שאין עמלות ו/או מיסים ושער הריבית ללווים ולמלווים זהה).

במהלך הבירורים שערכה החברה היא נתקלה במודעת המבצע הבאה שפרסם הבנק:

רק היום רק היום – מבצעים בתנאי שוק!

מבצע ראשון - החלפת ריביות:

- משך תקופת ההתקשרות – 3 שנים.
- ריבית משתנה – לייבור + 2.2% לשנה תוחלף בריבית קבועה X.
- מועדי תשלום הריבית – בסוף כל שנה (קופון משולם נטו).

מבצע שני – הלוואת בלון (zero-coupon) לתקופות של שנה או שנתיים:

- הלוואה לשנה רק ב-3% ריבית.
- הלוואה לשנתיים בריבית שנתי של 3.5% בלבד!
- הלוואה לשלוש שנים בריבית שנתי של 3.8183% בלבד!

נדרש:

- מתוך הנתונים הנ"ל חשבו מהו שיעור ריביות הפורורד שצופה הבנק לשנה השניה והשלישית
- חשבו ושרטטו את עקום הריבית שרואה הבנק לתקופה של שלוש שנים.
- חשב את X.
- הנח כי לחברה יש הלוואה בריבית משתנה של לייבור + 1%. חשב החברה טוען כי למרות שהוא ממש היה רוצה לנטרל את סיכון הריבית אין לו אפשרות לעשות זאת מכיוון שעסקת ה-IRS שמציע הבנק אינה מתאימה להלוואה שיש לחברה. חווה דעתך.
- התעלם מהנתון בסעיף ד'. הנח כעת כי ההתקשרות בעסקת ה-IRS נעשית למטרות ספקולטיביות ולא למטרות הגנה. סמנכ"ל הכספים של החברה מעריך שבשנה השלישית הריבית השנתית תעמוד על 4.1%. באיזו עסקה/עסקאות כדאי לו להתקשר?

- א. חברת אלון בע"מ רכשה אגרות חוב להמרה שהנפיקה חברת טבע וסיווגה אותן בדוחותיה כנכסים פיננסיים המוחזקים למסחר.
- חשב החברה טען כי מאחר שאגרות החוב סווגו כנכסים פיננסיים המוחזקים למסחר יש להפריד נגזר משובץ מאגרות החוב.
- הסבר ונמק.
- ב. חברת אלון היא בעלת בתי זיקוק לזיקוק נפט גולמי. ביום 30 בספטמבר 2010 התקשרה החברה עם חברת לוביה בע"מ בהתקשרות איתנה שלא ניתנת לביטול לרכישת 100,000 תביות נפט גולמי תמורת 100 מליון דולר. מטבע הפעילות של חברת אלון הוא הדולר.
- חשב החברה טען כי אין למדוד את ההתקשרות האיתנה בשווי הוגן ולפיכך ירידות במחירי הנפט לא ישפיעו על דוח רווח והפסד.
- חוזה דעתך על טענת חשב החברה. הסבר.
- ג. ביום 31 בדצמבר 2010 התקשרה חברת אלון בהתקשרות איתנה לרכוש 100 אונקיות זהב תמורת 150,000 דולר. סמנכ"ל הכספים של אלון טען בפני דירקטוריון החברה כי הוא צופה שמחירי הזהב יאמירו ולפיכך העסקה תהיה רווחית לחברה.
- פרט את הטיפול החשבונאי בהתקשרות האיתנה ונמק.
- ד. חברת התותח בע"מ, חברה לייצור מערכות נשק מתקדמות, ניגשה למכרז שפרסמה ממשלת ארה"ב והציע למכור מערכת טילים מתקדמת תמורת 100 מליון דולר. מאחר שחלק ניכר מהוצאות החברה הינן הוצאות בשקלים חוששת החברה כי ירידה בשער החליפין של הדולר עלולה להסב לה הפסדים ניכרים.
- חשב החברה טען כי ניתן להגן מפני סיכון השינוי בשער החליפין של הדולר באמצעות התקשרות בעסקת פורוורד.
 - סמנכ"ל הכספים של החברה טען כי ניתן להגן על הסיכון של השינוי בשער החליפין של הדולר באמצעות רכישת אופציה.
 - מנכ"ל החברה, החליט לבסוף להשתמש באסטרטגיית צילינדר.
- פרט את היתרונות והחסרונות של כל אחת מהחלופות להגנה בפני שינוי בשער החליפין של הדולר שהוצגו לעיל. מהי לדעתך החלופה הטובה ביותר? הסבר.